

BOKT “Azmikroinvest” MMC

31 dekabr 2016-cı il tarixinə
Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorun Hesabatı

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat.....	1
Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat.....	2
Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər haqqında Hesabat.....	3
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat.....	4
Maliyyə Hesabatları üzrə Məlumatlar	5-35

1. Giriş.....	5
2. Hesabatların Tərtib Edilməsinin Əsas Prinsipləri	5
3. Təşkilatın Əməliyyat Mühiti	5
4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi.....	6
5. Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr.....	12
6. Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi.....	13
7. Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri	18
8. Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar.....	18
9. Torpaq, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər.....	22
10. Digər aktivlər	23
11. Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	23
12. Digər Öhdəliklər	24
13. Nizamnamə Kapitalı	24
14. Faiz Gəlirləri və Faiz Xərcləri.....	24
15. Haqq və Komissiya xərcləri.....	25
16. Digər Gəlirlər	25
17. İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri.....	25
18. Mənfəət Vergisi.....	26
19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	27
20. Kapitalın İdarə Edilməsi	33
21. Şərti Öhdəliklər	33
22. Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	34
23. Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi	34
24. Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar və Qalıqlar	34
25. Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr.....	35

RSM Azerbaijan

Demirchi Tower 21st floor,
37 Khojaly ave, AZ1025,
Baku, Azerbaijan

T +994(12) 480 4571
F +994(12) 480 4563

www.rsm.az

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

BOKT "Azmikroinvest" MMC -nin Təsisçilərinə, Müşahidə Şurasına və İdarə Heyətinə:

Biz, BOKT "Azmikroinvest" MMC -nin (bundan sonra "Təşkilat") 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan maliyyə dövrü üzrə məcmu gəlirlər, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarından, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin (İdarə Heyətinin) Məsuliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və eləcə də saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemində görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Auditorun Məsuliyyəti

Biz apardığımız audit əsasında hazırkı maliyyə hesabatları üzrə təqdim etdiyimiz bu rəyə görə məsuliyyət daşıyıraq. Biz, auditin Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Həmin Standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fərqləndirilməsi və ya səhv nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilməsi və hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, auditə mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot ehtimallarının əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim rəyimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan dövr üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Azərbaycan Respublikası, Bakı

RSM Azərbaycan

08 fevral 2017-ci il

BOKT "Azmikroinvest" MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixinə
Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	31 dekabr 2016- cı il tarixinə	31 dekabr 2015- ci il tarixinə
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	71,304	17,106
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	1,908,246	1,221,311
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	9	43,213	32,667
Səhmdarlara avans ödənişləri		42,511	-
Qeyri-maddi aktivlər	9	18,112	18,527
Cari mənfəət vergisi aktivləri		14,069	-
Təxirə salınmış vergi aktivləri	18	4,172	6,871
Digər aktivlər	10	-	2,481
CƏMI AKTİVLƏR		2,101,627	1,298,963
Öhdəliklər və Kapital			
Öhdəliklər			
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	11	1,101,386	200,628
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi		-	25,997
Digər öhdəliklər	12	3,238	4,819
Cəmi öhdəliklər		1,104,624	231,444
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	13	1,000,000	1,000,000
(Yığılmış zərər)/Bölüşdürülməmiş mənfəət		(2,997)	67,519
Cəmi Kapital		997,003	1,067,519
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		2,101,627	1,298,963

08 fevral 2017-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir.

Musayev Elgiz

İdarə Heyətinin Sədri

Əliyeva Gülnarə

Baş mühasib

BOKT "Azmikroinvest" MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən dövr üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən dövr üzrə
Faiz gəlirləri	14	301,777	269,469
Faiz xərcləri	14	(21,600)	(18,846)
Xalis faiz gəlirləri		280,177	250,623
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	8	(53,448)	(39,948)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		226,729	210,675
Haqq və komissiya xərcləri	15	(4,426)	(1,414)
Digər gəlirlər	16	21,501	6,417
XALIS QEYRİ-FAİZ GƏLİRİ		17,075	5,003
ƏMƏLİYYAT GƏLİRİ		243,804	215,678
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	17	(156,954)	(106,798)
VERGİDƏN ƏVVƏLKİ MƏNFƏƏT		86,850	108,880
Mənfəət vergisi	18	(29,377)	(25,126)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		57,473	83,754
İl üzrə digər məcmu gəlirlər		-	-
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİR		57,473	83,754

08 fevral 2017-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir.

Musayev Elgiz

İdarə Heyətinin Sədri

Əliyeva Gülnarə

Baş mühasib

BOKT "Azmikroinvest" MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər haqqında Hesabat

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət/ (Yığılmış zərər)	Cəmi Kapital
31 dekabr 2014-cü il tarixinə qalıq		600,000	(16,235)	583,765
Nizamnamə kapitalında artım	13	400,000	-	400,000
2015-ci il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	83,754	83,754
31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq		1,000,000	67,519	1,067,519
Dividend ödənişi		-	(127,989)	(127,989)
2016-cı il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	57,473	57,473
31 dekabr 2016-cı il tarixinə qalıq		1,000,000	(2,997)	997,003

08 fevral 2017-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir.

Musayev Elgiz

İdarə Heyətinin Sədri

Əliyeva Gülnarə

Baş mühasib

BOKT "Azmikroinvest" MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər)		86,850	108,880
Düzəlişlər:			
Faiz gətirən aktivlər üzrə dəyərsizləşmədən zərər	8	53,448	39,948
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	9	11,894	7,881
Xalis faiz gəliri	14	(280,177)	(250,623)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		(127,985)	(93,914)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis artım	8	(707,982)	(728,908)
Səhmdarlara avans ödənişlərində xalis artım		(42,511)	-
Digər aktivlərdə xalis (azalma)/artım	10	2,481	(2,481)
Digər öhdəliklərdə xalis (azalma)/artım	12	(1,581)	3,254
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş vergidən əvvəlki xalis pul vəsaitləri		(877,578)	(822,049)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(66,744)	(6,000)
Ödənilən faizlər		(20,842)	(18,218)
Alınmış faizlər		269,376	275,755
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		(695,788)	(570,512)
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	9	(1,500)	(15,000)
Torpaq, tikili və avadanlıqların alınması	9	(20,525)	(18,264)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		(22,025)	(33,264)
Maliyyələşdirilmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Nizamnamə kapitalının artırılması	13	-	400,000
Dividend ödənişi		(127,989)	-
Banklar və digər maliyyə institutlarından daxil olan vəsaitlər	11	1,200,000	200,000
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödənilən vəsaitlər	11	(300,000)	-
Maliyyələşdirilmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		772,011	600,000
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım/ (azalma)		54,198	(3,776)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	17,106	20,882
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	71,304	17,106

08 fevral 2017-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir.

Musayev Elgiz
İdarə Heyətinin Sədri

Əliyeva Gülnarə
Baş mühasib

1. Giriş

Təşkilat və onun fəaliyyəti

Təşkilat Bakı Şəhəri Vergilər Departamentinin Kommersiya Hüquqi Şəxslərin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsində 14 aprel 2014-cü il tarixində “Azmikroinvest” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti adı ilə qeydiyyatdan keçmiş və 1003333091 nömrəli VÖEN almışdır. İlk qeydiyyat zamanı Təşkilatın nizamnamə kapitalı 2 təsisçi tərəfindən formalaşdırılmış və hər biri 150,000 AZN pay qoymaqla, cəmi nizamnamə kapitalı 300,000 AZN olmuşdur. Bunda sonra, 30 oktyabr 2014-cü il tarixdə hər iki təsisçi hər birinə 150,000 AZN olmaqla, nizamnamə kapitalı artırılaraq 600,000 AZN olmuşdur. 31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən il ərzində ərzində hər biri 200,000 AZN olmaqla, hər iki təsisçi nizamnamə kapitalında olan paylarını artırmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Təsisçilərin payları aşağıdakı kimidir:

Təsisçilərin adı	Payın məbləği (AZN)	Pay faizi
Aliyev Elsevər Elçin oğlu	500,000	50%
Əhmədzadə İlqar Müşviq oğlu	500,000	50%
Cəmi nizamnamə kapitalı	1,000,000	100%

Təşkilat əsas fəaliyyət sahəsi fiziki və hüquqi şəxslərə, o cümlədən sahibkarlara, az təminatlı icmalara, qaçqın və məcburi köçkünlərə və digər şəxslərə qısa və uzun müddətli kreditlərin verilməsindən ibarətdir. Təşkilat tərəfindən verilmiş kreditlər daşınar və daşınmaz əmlakın girovu, qarantıya, zəminlik və qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər üsullarla təmin oluna bilər.

Təşkilatın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Rəsulzadə qəsəbəsi, 3024-cü məhəllə.

Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar 23-cü qeyddə açıqlanır.

2. Hesabatların Tərtib Edilməsinin Əsas Prinsipləri

Uyğunluq prinsipi

Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (“BMHS”) uyğun şəkildə hazırlanmışdır.

Təqdimatın əsasları

Maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır.

Funksional və hesabat valyutası

Təşkilatın funksional valyutası və bu maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu valyuta Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

3. Təşkilatın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikası. Neft ixrac edən bir ölkə kimi və neftin dövlət büdcəsinin həcmi, eləcə də dəyəri etibarı ilə əsas paya sahib olduğu üçün Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aslıdır. Bu səbəbdən sözügedən sahənin qiymətlərində yaranan fərqlər iqtisadiyyat üzərində böyük təsirə malikdir və neftin dəyərindəki kəskin dəyişikliklər valyuta dəyərdəndüşməsi, iqtisadiyyat və sənaye sahələrinin inkişafında ləngimələr, həmçinin pul vəsaitlərinin dövriyyəsində yaranan qeyri-sabitlik kimi bu və ya digər makro-iqtisadi faktorların mövcudluğuna gətirib çıxarır.

2008-2009-cu illərin son qlobal maliyyə böhranından sonra beynəlxalq bazarda neftin qiymətinin aşağı enməsi neft ixrac edən ölkələrin iqtisadiyyatı üçün ən böyük təhlükə hesab olunmaqdadır. 2014-cü ilin iyun ayının ortalarından etibarən neftin qiymətində qəfil enmə müşahidə olunmağa başlamışdır və bu birbaşa neft istehsal edən ölkələrə, eləcə də Azərbaycana öz təsirini göstərir. Qeyd olunan hadisələr də öz növbəsində neft sahəsindəki gəlirlərin və dolayısı ilə illik büdcə gəlirlərinin azalması, neft istehsalatının aşağı enməsi və bu sahədə aparılan əməliyyatların dayandırılması ilə nəticələnir. Neftin dəyərindəki azalma uzun müddət davam edərsə, iqtisadiyyatın genişləndirilməsində uzunmüddətli geriləmələr, bank və daşınmaz əmlak kimi müttəfiq sahələrə mənfi təsirlərlə nəticələncəkdir.

3. Təşkilatın Əməliyyat Mühiti (davamı)

Azərbaycan hökuməti büdcə gəlirlərinin aşağı enməsinin qarşısını almaq məqsədilə dövlət xərclərinin azaldılmasını deyil, alternativ maliyyə mənbələrindən istifadə edilməsini hədəfləyir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı beynəlxalq valyuta bazarında rəqabət qabiliyyətini qoruyub saxlamaq məqsədilə, valyuta siyasətini dəyişərək 21 Fevral 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə Azərbaycan manatının dəyərini ABŞ dollarına nisbətə 34 % və 21 Dekabr 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə 48 % endirilməsi haqqında qərarını açıqlamışdır. Mərkəzi Bankın bu müdaxilə siyasəti iqtisadiyyatın yeni tarazlıq səviyyəsinə çatdırılması üçün atılan bir addımdır və onun təsiri iqtisadiyyatın tarazlıq səviyyəsi bərpa olunanaqədər, bu maliyyə hesabatlarının imzalandığı tarixə qədərki dövr üçün qeyri-müəyyən olaraq qalır. Manatın ABŞ dollarına münasibətdə tədricən dəyərdən düşməsi 2016-cı il ərzində davam etmiş və bütövlükdə il üzrə təxminən 23%-ə bərabər olmuşdur.

2017-ci ilin 12 yanvar tarixindən, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üzən məzənnə sistemində sərbəst keçid imkanı üçün kommertiya banklarına tətbiq etdiyi 4% məzənnə dəhlizini ləğv etmişdir.

Neft böhranı neft və enerji sektorunun maliyyə və likvidlik mövqələrinə əhəmiyyətli dərəcədə təsirini göstərir, bu isə öz növbəsində həmin sahələrə kreditlərin ayrılmasındakı çətinliklərə, həmçinin mövcud borcların ödənilmə qabiliyyətinin aşağı enməsinə gətirib çıxara bilər. Müəssisələrin əməliyyat şəraitinin zəifləməsi rəhbərliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı proqnozlarına, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə qiymətləndirmə proseslərinə mənfi təsirini göstərməsi də ehtimal olunur. Mümkün əldə edilə bilən məlumatlar əsasında rəhbərlik dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmələrində gələcək dövrün pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı yenilənmiş təxminlərdən istifadə etmişdir.

Makro-iqtisadi amillərin gözlənilən dəyişiklikləri səbəbindən rəhbərlik bu dəyişikliklərin Təşkilatın əməliyyatları üzərində təsirini dəqiq qiymətləndirmək və yarana biləcək nəticələrlə bağlı hər hansı bir ölçü götürmək iqtidarında deyil. Rəhbərlik, mövcud şəraitdə Təşkilatın fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirlərin görüldüyünü hesab edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti 6 Dekabr 2016-cı il tarixində "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri" haqqında fərman imzalamışdır. Azərbaycanda davamlı və rəqabət qabiliyyətli qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi artıq hökumətin iqtisadi siyasətinin əsas istiqamətini təşkil edir. Prezident kənd təsərrüfatı, neft və qaz, istehlak malları, ağır sənaye, turizm və digərləri də daxil olmaqla 12 istiqamət üzrə strateji yol xəritəsini təsdiqləmişdir.

Hökumət proqramlarının, inkişaf konsepsiyalarının, strategiyaların, fəaliyyət planlarının bu strateji planlarla əlaqəli şəkildə aparılmasını təşkil etmək üçün strateji yol xəritələrinin ümumi idarəedilməsi və tətbiqi Hökumətə tapşırılmışdır. Azərbaycan Hökuməti neft böhranının təsirləri ilə mübarizə aparmaq üçün əhəmiyyətli islahatlar aparmağı qərarlaşdırır.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçiriləyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetiriləyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Təşkilat qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər.

Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə Təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər.

Bu fərziyələrin hər-hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və *əməliyyat xərclərini* ehtiva edir. İlkin dəyərlə qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalарına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər-hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərini hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə göstərilən ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri, dövlət və dövlət təşkilatlarından alınmış kreditlər istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları (“müntəzəm” alış və satışlar), Təşkilatın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda qeydə alınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan vəsaitlərdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə ilkin ödəmə müddəti üç aydan az olan banklararası bütün depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudlaşdırılmış vəsaitlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərti ilə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Təşkilat tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Təşkilatın həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir. Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxıldıqda, yenidən baxılmış şərtlər əvvəlki şərtlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənərsə, yeni aktiv əvvəlcə ədalətli dəyerdə uçota alınır.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın (“zərər halları”) nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər il üzrə mənfəət və zərəre aid edilir. Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivini (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Təşkilatda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Təşkilatın nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər-hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər-hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun Təşkilatın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfə dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılırsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud borcverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərində (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesabında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpa edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir.

Maliyyə aktivlərinin uçotdan silinməsi. Təşkilat aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Təşkilat maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürüldükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivləri satış üzrə əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Baş çatdırılmamış tikinti işləri lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır. İlk dəyərə müvafiq aktivlərin tikintisinin maliyyələşdirilməsi üçün xüsusi və ümumi borc vəsaitlərinin alınması ilə əlaqədar borc vəsaitləri üzrə xərclər daxildir. Tikinti işləri tamamlandıqdan sonra həmin aktivlər müvafiq binalar və avadanlıqlar kateqoriyasına köçürülür və balans dəyərində uçota alınır. Baş çatdırılmamış tikintilər üçün tikinti işləri başa çatdırılmayana qədər amortizasiya hesablanır.

Binalar və avadanlıqların bütün digər növləri lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərənə daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma mənfəət və zərəre aid edilir. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər-hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Binalar və avadanlıqların satışından yaranan gəlir və zərəre, gəlir məbləği və balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Amortizasiya. Torpaq, tikili və avadanlıqlar üzrə amortizasiya azalan qalıq metoduna əsasən aşağıdakı faiz dərəcələri ilə hesablanır:

Kompüter və rabitə avadanlıqları	25%;
Mebel, qurğular və sair	25%;
Nəqliyyat vasitələri	25%;
Digər aktivlər	20%;
Qeyri-maddi aktivlər	10%.

Aktivin artıq köhnəliyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Təşkilatın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Təşkilatın qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla, əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Təşkilat tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir.

Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı azalan qalıq metoduna əsasən 10% amortizasiya dərəcəsi ilə amortizasiya olunur.

Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar. Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar, müxtəbir banklar tərəfindən Təşkilata nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər və ixtiyari dividendli geri ödənilməyən imtiyazlı səhmlər hər ikisi xüsusi kapital kimi təsnifləşdirilir. Bilavasitə yeni səhmlərin buraxılışına aid olan xərclər xüsusi kapitalda çıxarış kimi göstərilmişdir. Buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq qazanılmış hər hansı məbləğ xüsusi kapitalda emissiya gəliri kimi qeyd olunur.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə və ya kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərərdə qeydə alınır. Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərəre ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda, təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkin uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla).

Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən, müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri. Təşkilatın qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda qiymətləndirilir. Rəhbərlik qrupun vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri məcmu gəlirlər haqqında hesabatda effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Təşkilat tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Təşkilatın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Təşkilat, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərərdə ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kimi təsniflədirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpa dəyərində qədər azaldılır.

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərilməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsi ilə əlaqədar olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır. Sindikatlaşdırılmış kreditlər üzrə komissiya haqları, sindikatlaşdırma başa çatdıqda və Təşkilat kredit paketinin hər-hansı hissəsini özündə saxlamadıqda və ya paketin bir hissəsini əqdin digər iştirakçıları kimi eyni effektiv faiz dərəcəsi ilə özündə saxladıqda, gəlir kimi əks etdirilir.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Üçüncü tərəflər üçün əqdlərin təşkili üzrə komissiya gəlirləri (məsələn, kreditlərin, səhmlərin və digər qiymətli kağızların alınması və yaxud qeyd olunan əməliyyatlar nəticəsində əldə edilmiş müəssisələrin alqısı və ya satışı) əqd başa çatdıqda qeydə alınır. İnvestisiya portfelinin idarə olunması və digər idarəetmə və məsləhət xidmətləri üzrə komissiya gəlirləri xidmətlərin göstərilməsinə dair müqavilələrin şərtlərinə uyğun olaraq adətən sərf edilmiş vaxta proporsional şəkildə əks etdirilir. İnvestisiya fondlarının aktivlərinin idarə olunması üzrə komissiya gəlirləri bu cür xidmətlərin göstərdiyi dövr ərzində göstərilmiş xidmətlərə proporsional şəkildə qeydə alınır. Eyni prinsip əmlakın idarə edilməsi, maliyyə planlaşdırması və uzun müddət ərzində davamlı olaraq göstərilən depozitari xidmətləri üçün tətbiq edilir.

Xarici valyuta əməliyyatları. Təşkilatın funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Təşkilatın funksional və hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və ARMB-nin ilin sonuna olan rəsmi valyuta məzənnəsi ilə monetar aktiv və öhdəliklərin funksional valyutaya çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfiyyət və zərər hesabatında qeydə alınır. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ Dolları = 1.7707 AZN və 1 Avro = 1.8644 AZN (31 dekabr 2015-ci il tarixinə: 1 ABŞ Dolları = 1.5594 AZN və 1 Avro = 1.7046 AZN).

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Pensiya və Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Təşkilatın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

5. Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Təşkilat növbəti il ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti il ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərər. Təşkilat müntəzəm olaraq kredit portfelini üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin mənfiyyət və zərər hesabatında əks etdirilməsini müəyyən edərək, Təşkilat kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfelini üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür.

5. Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr (davamı)

Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfelindəki aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərləri haqqında məlumat əsaslanan təxminlər tətbiq edir.

Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

Qanunvericilik. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif dəyişikliklərə məruz qalır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin uçotu. Uçota alınmış təxirə salınmış xalis vergi aktivini vergiyə cəlb olunan gəlirdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə olunan mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi zaman qeydə alınır. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəətin və gələcəkdə yaranması ehtimal edilən vergi faydası məbləğinin müəyyən edilməsi rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış ortamüddətli biznes planına və onun ekstrapolyasiya nəticələrinə əsaslanır. Biznes-plan rəhbərliyin şəraitə adekvat olan təxminlərinə əsaslanır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Təşkilat öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün fəal bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Təşkilatın maliyyə vəziyyətini, mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış və son maliyyə böhranının Təşkilatın gələcək əməliyyatlarına təsirini təhlil etmişdir.

6. Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün aşağıdakı yeni və ya düzəliş edilmiş standartlar ilk maliyyə ilini 1 yanvar 2016-cı il tarixindən başlayan müəssisələr üçün məcburidir (Bu siyahı aralıq maliyyə hesabatlarına və ya BMUS-un ilk tətbiqçilərinə, onların BMUS Hesabatlarına təsir edən yeni və dəyişdirilmiş tələblər barədə məlumatları ehtiva etmir- misal: 14 №-li BMHS, “Təxirə Salınmış Hesablar Haqqında Nizamnamə” (2014-cü ilin yanvar ayında təqdim olunmuş)– Təşkilat üçün uyğun hesab edilmir).

- Açıqlama Təşəbbüsü adlı 1 №-li BMUS-a (2014 dekabr ayında dərc edilmişdir.) düzəlişlər və dəyişikliklər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bundan sonrakı tarixdən başlayan illik dövrlərə tətbiq olunur, əhəmiyyətlik və ümumiləşdirmə, yarım maddələrin təqdimatı, maliyyə hesabatlarının strukturu və uçot siyasətinin açıqlanması üzrə tənzimləmələri izah edir. Dəyişikliklərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına heç bir mühüm təsiri olmamışdır.
- “Köhnəlmə və Amortizasiyanın Qəbul Edilmiş Metodikasının Aydınlaşdırılması” adlı 16 №-li BMUS və 38 №-li BMUS-a (2014-cü ilin may ayında dərc edilmiş) düzəlişlər və dəyişikliklər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bundan sonrakı tarixdən başlayan gələcək illik dövrlər üçün nəzərdə tutulmuşdur və (i) Aktivin istifadə olunduğu fəaliyyətdən yaranan gəlir, iqtisadi səmərənin istehlakından başqa amilləri aktivdə əks etdirdiyi üçün aktivə amortizasiya hesablanmasından gəlir metodlarının istifadəsi uyğun deyil, (ii) gəlir ümumiyyətlə qeyri-maddi aktivlərdə iqtisadi səmərənin istehlakının ölçülməsində uyğun əsas kimi hesab olunmur; lakin, bu nəzəriyyə müəyyən məhdud hallarda təkzib oluna bilər. Dəyişikliklərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri olmamışdır.

6. Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

- *Kənd təsərrüfatı* adlanan 41 sayılı BMUS-a və 16 sayılı BMUS-a düzəlişlər: *Daşıyıcı istehsalat müəssisəsi* (2014-cü ilin iyun ayında dərc edilmişdir.) – Düzəlişlər, 1 Yanvar 2016-cı il və daha sonra başlayan illik dövrlərə şamil olunur, daşıyıcı istehsalat müəssisəsi – bir neçə dövr üçün yalnız məhsul yetişdirilməsi üçün istifadə olunan və məhsuldar dövrün sonunda adətən istifadədən çıxarılan canlı istehsalat müəssisəsi mənası verir – və onları 16 sayılı BMUS-a daxil edir, daşıyıcı istehsalat müəssisəsində yetişdirilən məhsul isə 41 sayılı BMUS-un əhatə dairəsində qalır. Təşkilat kənd təsərrüfatı fəaliyyəti göstərmədiyindən bu düzəlişin maliyyə hesabatlarına təsiri yoxdur.
- 19 sayılı BMUS -a düzəliş (*BMHS 2012-2014 dövrünə illik təkmilləşdirmələr*, 2014-cü ilin sentyabr ayında dərc edilmişdir.) - Düzəliş, 1 Yanvar 2016-cı il və daha sonra başlayan illik dövrlərə şamil olunur və izah edir ki, işdən ayrılma sonrası pensiya öhdəlikləri üzrə güzəşt dərəcəsinin müəyyən edilməsində aid olduğu ölkə deyil öhdəliklərin ifadə olunduğu valyuta önəmlidir. Beləliklə geniş bazarda yüksək keyfiyyətli korporativ istiqrazların mövcudluğunun dəyərləndirilməsi həmin valyutada olan korporativ istiqrazlara əsaslanmalıdır (həmin ölkədə olan korporativ istiqrazlara yox), o valyutada olan yüksək keyfiyyətli istiqrazlar üzrə geniş bazar olmadıqda isə müvafiq valyutadakı dövlət istiqrazlarından istifadə olunmalıdır. Düzəliş Təşkilatın maliyyə hesabatlarına təsir etmir.
- 27 sayılı BMHS *Fərdi Maliyyə Hesabatlarında İştirak Payı Metodu* (2014-cü ilin avqust ayında dərc edilmişdir.) – Düzəlişlər, 1 Yanvar 2016-cı il və daha sonra başlayan illik dövrlərə şamil olunur, iştirak payı metodu seçiminin bərpa edilməsi müəssisələrə öz fərdi maliyyə hesabatlarında törəmə, asılı və birgə müəssisələrindəki investisiyalarını uçota almaq üçün iştirak payı metodundan istifadə etməyə icazə verir. Düzəliş Təşkilatın maliyyə hesabatlarına təsir etmir.
- 5 sayılı BMHS-ə düzəliş (*BMHS-ə 2012-2014 dövrünə illik təkmilləşdirmələr*, 2014-cü ilin sentyabr ayında dərc edilmişdir.) - Düzəliş, 1 Yanvar 2016-cı il və daha sonra başlayan illik dövrlərə şamil olunur, müəssisə satışı üçün təsnifləşdirdiyi aktivi səhmdarlara paylanma üçün saxlanan aktiv olaraq və ya tərsinə yenidən təsnifləşdirərəkən (və ya Təşkilat ləğv olunarkən) və paylanmaq üçün saxlanılma mühasibatının dayandırılması halları üçün xüsusi bələdçi daxil edir. Düzəliş Təşkilatın maliyyə hesabatlarına təsir etmir.
- 7 sayılı BMHS üzrə Dəyişiklik (*BMHS-ə 2012-2014 dövrünə illik təkmilləşdirmələr*, 2014-cü ilin sentyabr ayında dərc edilmişdir.) – 2016-cı ilin yanvar ayından və ya daha sonra başlayacaq illik dövr üzrə tətbiq ediləcək. Dəyişiklik xidməti müqavilənin köçürülmüş aktivdə davamlı iştirakı barədə təlimatları müəyyən edir. Dəyişikliyin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri yoxdur.
- 10 sayılı BMHS, 12 sayılı BMHS və 28 sayılı BMUS üzrə *İnvestisiya Müəssisələri* adlı Dəyişikliklər: *Konsolidasiya İstisnasının Tətbiqi* (2014-cü ilin dekabr ayında dərc edilmişdir) - 2016-cı ilin yanvar ayından və ya daha sonra başlayacaq illik dövr üzrə tətbiq ediləcək. Dəyişikliklər, konsolidasiya istisnasının investisiya müəssisələri və onların törəmə müəssisələrinə tətbiqini aydınlaşdırır. Dəyişikliyin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri yoxdur.
- *Birgə Əməliyyatlarda Əldə Edilmiş Gəlirlərin Uçotu* başlıqlı 11 sayılı BMHS-a Dəyişikliklər (2014-cü ilin may ayında dərc edilmişdir) – 2016-cı ilin yanvar ayından və ya daha sonra başlayacaq illik dövr üzrə tətbiq ediləcək Dəyişikliklər, biznes fəaliyyətində (3 sayılı BMHS üzrə müəyyən olunmuş) birgə əməliyyatlardan gəlir əldə edən 11 sayılı BMHS üzrə müəyyən edilmiş tələblərə zidd olan prinsiplər istisna olmaqla, 3 sayılı BMHS və digər BMHS-lar üzrə müəyyən olunmuş bütün mühasibat uçotu prinsipləri və qeydlərini tətbiq etməsini tələb edir. Dəyişikliklər həm birgə fəaliyyətdən əldə edilmiş ilkin gəlirə, həm də birgə fəaliyyətdən əldə olunmuş əlavə gəlirə də tətbiq olunur.(sonuncu halda, əvvəldən saxlanılmış gəlir yenidən qiymətləndirilmir). Dəyişikliyin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri yoxdur.

6. Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

Nəşr edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilmiş bildirişlər.

- Grup BMUSŞ tərəfindən təsdiq olunmuş yeni və dəyişikliklər olunmuş lakin hələ qüvvəyə minməyən standartları 1 Yanvar 2016-cı il tarixindən başlayan maliyyə ilinə tətbiq etməmişdir ((Bu siyahı aralıq maliyyə hesabatlarına və ya BMUS-un ilk tətbiqçilərinə, onların BMUS Hesabatlarına təsir edən yeni və dəyişdirilmiş tələblər barədə məlumatları ehtiva etmir). Rəhbərlik yeni və dəyişikliklər edilmiş standartların effektiv olduqdan sonra Təşkilatın maliyyə hesabatlarına tətbiq olunacağını təxmin edir. Qrup praktiki baxımdan gələcək dövrlərdə effektiv olacaq yeni və dəyişikliklər olunmuş standartların tətbiqinin potensial təsirlərini dəyərləndirmişdir.
- 7 sayılı BMUS-a Düzəlişlər təşəbbüsü nə dəyişikliklər (2016-cı ilin yanvar ayında dərc edilmişdir.) - 1 Yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə tətbiq olunacaq düzəlişlərə əsasən, müəssisələrdən maliyyə fəaliyyətlərindən meydana gələn öhdəliklərində yaranan dəyişikliklər barədə maliyyə hesabatları istifadəçilərinə dəyərləndirmə etməyə imkan verə biləcək məlumatı təmin etmək tələb olunur.
- 12 sayılı BMUS- realizə olunmamış zərərlərə görə Təxirə Salınmış Vergi Aktivlərinin Tanınması standartına dəyişikliklər (2016-cı ilin yanvar ayında dərc edilmişdir.) -1 Yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə tətbiq olunacaq dəyişikliklər, təcrübədəki çeşidliyi göstərmək üçün ədalətli dəyərle qiymətləndirilən borc alətləri üzrə realizasiya olunmamış zərərlərlə bağlı təxirə salınmış vergi aktivlərinin mühasibat uçotuna aydınlıq gətirməkdədir. Bu dəyişikliklərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.
- 2 sayılı BMHS Pay alətləri əsasında ödəmə əməliyyatlarının təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi standartına dəyişikliklər (2016-cı ilin iyun ayında dərc edilmişdir.)- 1 Yanvar 2018 tarixinə və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə tətbiq olunacaq dəyişikliklər, hüquqi və qeyri- hüquqi şərtlərin pul vəsaitlərilə həyata keçirilən pay alətləri əsasında olan ödənişlərin hesablanmasında, vergi öhdəliklərinin xalis həlletmə xüsusiyyətilə pay alətləri əsasında əməliyyatların təsnifatının nağd ödənişdən kapitala əsaslanan ödənişlərə dəyişməsinin ödəmə sövdələşmələrinin uçotuna olan təsirini, dəyişikliklərin pay alətlərinə əsaslanan ödəmələrin şərtləri üzərindəki təsirini müəyyən edir. Dəyişikliklərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.
- 9 №-li BMUS Maliyyə alətlərinin 4№-li BMUS Sığorta müqavilələri (2016-cı ilin sentyabr ayında dərc olunmuşdur) ilə tətbiq olunması başlığı altında 4№-li BMUS-a düzəlişlər – Düzəliş Sığorta müqavilələri bağlayan bütün müəssisələrə İdarə Heyəti tərəfindən hazırlanmaqda olan 4 №-li BMUS Sığorta müqavilələri Standartının dəyişdirilməsindən əvvəl 9 №-li BMUS-in tətbiq olunduğu zaman yarana biləcək qeyri-sabitliyi mənfəət və zərər hesabatında tanımaq yerinə digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanımaq imkanı verir. Həmçinin, daha çox sığorta ilə əlaqəli olan müəssisələrə 9 №-li BMUS-a müvəqqəti qeyri-məcburi azad olma imkanı verir (2021-ci ilədək) və beləliklə, həmin müəssisələr 39 №-li BMHS-i tətbiq edə bilirlər. Müəssisə sığorta müqaviləsi bağlamadığından bu düzəlişlərin maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.
- 9 №-li BMUS Maliyyə alətləri (2014-cü ilin iyul ayında dərc olunmuşdur) – Bu standart 39 №-li BMHS-i (və 9 №-li BMUS-in bütün əvvəki variantlarını) 1 yanvar 2018-ci il tarixindən başlayaraq əvəz edəcək. Bu standart maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və meyarları, dəyərsizləşmə, hedging uçotu və tanınmanın dayandırılmasına aid tələbləri ehtiva edir.
- 9 №-li BMUS bütün tanınmış maliyyə aktivlərinin sonralar biznes modelinə və müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikalarına əsaslanan təsnifatından asılı olaraq amortizasiya olunmuş dəyər və ya ədalətli dəyərdə tanınmasını tələb edir (mənfəət və zərər hesabatı və ya digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda).

6. Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

- Maliyyə öhdəlikləri üçün 9 №-li BMHS-in əsas təsiri ədalətli dəyərin istifadəsinə aiddir: mənfəət və zərər hesabatında nəzərdə tutulan, digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanınan (mənfəət və zərər hesabatında deyil) maliyyə öhdəliyinin kredit riskindəki dəyişikliyinə aid olan ədalətli dəyərinin məbləğindəki dəyişiklik. Əks təqdirdə, bu mühasibat uyğunsuzluğu yaradır.
- 9 №-li BMUS kreditin zərər üzrə ehtiyat metodologiyasını da əsaslı şəkildə dəyişəcəkdir. Standart, 39 №-li BMUS-un yaranmış zərər anlayışını gələcək yönümlü gözlənilən zərər (GKZ) anlayışı ilə əvəz edir. Bankdan kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri ilə birlikdə, (mənfəət-zərər hesabatı ilə ədalətli dəyər) MZHƏD-də nəzərdə tutulmayan bütün kreditlər və digər maliyyə-borc aktivlərinin gözlənilən zərərləri üçün ehtiyat ayırılması tələb olunacaqdır. Ehtiyat, yaradıldığı tarixdən sonra kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı müddətcə, növbəti on iki ay ərzində öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ehtimalı ilə bağlı kredit zərərlərini əsas götürür və bu halda ehtiyat, aktivin etibarlılıq müddəti boyunca ödənilməmə ehtimalına əsaslanır.
- Təşkilat hər hesabat ilinin sonunda, maliyyə alətinin qalan etibarlılıq müddəti boyunca yarana biləcək ödənilməmə riskindəki dəyişiklikləri nəzərə alaraq, kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli ölçüdə artmadığı barədə qiymətləndirmə aparmaq üçün strategiya formalaşdırmışdır.
- (Gözlənilən kredit zərəri) GKZ-i hesablamaq üçün, Təşkilat gözlənilən etibarlılıq müddəti boyunca maliyyə aləti üzərində ödənilməmə riskini müəyyənləşdirir. GKZ-lər maliyyə aktivində etibarlılıq müddəti boyunca olan bütün nağd azalmaların cari dəyəri ilə müəyyən olunur, misal: müqavilə üzrə Banka olan öhdəlikləri ilə bağlı nağd pul vəsaitlərinin axını ilə təşkilatın əldə edəcəyi gözlənilən nağd pul vəsaitləri axını arasındakı fərq kreditin effektiv faiz dərəcəsiindən diskontlaşdırılır.
- Təşkilat 39 №-li BMUS-la müqayisə də 9 №-li BMHS-də yaradılan ehtiyatın daha dəyişkən olduğunu və nəticədə cari məcmu dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatların səviyyəsində artım olmasını proqnozlaşdırır. BMUS № 8.30, (Məlumatların ətraflı açıqlanması qrupu) (MAQ) № 2, BMUS № 9 5.5.17 Bank kreditlərini aşağıdakı şəkildə qruplaşdırır:
 - Səviyyə 1, Səviyyə 2 və Səviyyə 3 tətbiq olunan ehtiyat metodologiyasına görə aşağıda şərh olunmuşdur:
 - Səviyyə 1 – İlk kreditlər: Kreditlər ilk dəfə tanındıqda, Bank 12 aylıq gözlənilən kredit zərərlərinə ehtiyat hesablayır.
 - Səviyyə 2 – Aşağı aktivlik göstərən kreditlər: Kredit riskində əhəmiyyətli artım müşahidə olunduqda, Bank kreditin bütün etibarlılıq müddəti üçün gözlənilən kredit zərəri ehtiyatını tanıyır.
 - Səviyyə 3 – Dəyərsizləşmiş kreditlər: Təşkilat, bu kreditlərin bütün etibarlılıq müddəti üçün gözlənilən kredit zərəri ehtiyatı və əlavə olaraq, 3-cü səviyyədə kreditlərin netləşdirilmiş ehtiyatlarının amortizasiya dəyərində faiz gəliri hesablayır.
- Təşkilat, yuxarıda açıqlanan 1, 2 və 3-cü mərhələ şəkildə qruplaşdırma ilə əlaqədar olaraq, (digər məcmu gəlirin ədalətli dəyəri) borc qiymətli kağızları üçün də ehtiyat təyin edəcəkdir. Buna baxmayaraq, gözlənilən kredit zərərləri bu maliyyə aktivlərinin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatlarda balans dəyərini azaltmayacaq, ədalətli dəyərinə əsaslanacaqdır. Bunun əvəzində, aktivin amortizasiya dəyəri hesablanması halında yaranacaq ehtiyat məbləği digər məcmu gəlirdə və müvafiq olaraq mənfəət-zərər hesabında yığılmış dəyərsizləşmə məbləği şəkildə qeyd olunacaqdır.
- Hedcinq mühasibatlığı üçün 9 №-li BMHS maliyyə hesabatlarının maliyyə və qeyri-maliyyə risklərində hedcinq alətindən istifadə olunması zamanı həyata keçirilən riskin idarə olunması fəaliyyətini daha yaxşı əks etdirməsi üçün əsas təqdim edir.

6. Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

- Ehtiyatın tanınmasının dayandırılması, demək olar ki, 39 №-li BMHS-də olduğu kimi saxlanılmışdır.

Rəhbərlik 9 №-li BMHS-in məcburiyyət yarandıqda Təşkilatın maliyyə hesabatlarında tətbiq olunacağı və yeni standartın tətbiqinin Təşkilatın maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilə əlaqəli hesabatlar üzərində əhəmiyyətli təsirinə olacağı fikrindədir. Lakin, ətraflı araşdırma tamamlanmadan bu təsirin məqbul səviyyədə təxmin edilməsi uyğun hesab edilmir.

- İncəsənət və onun Tərəfdaşı və ya Birgə Müəssisəsi arasında aktivlərin satışı və qatqı payı başlıqlı (2014-cü ilin sentyabr ayında dərc edilmişdir.) 28 №-li BMUS və 10 №-li BMHS-a dəyişikliklər - iki standart arasındakı mövcud uyğunsuzluğa yer verir və əməliyyat bir fəaliyyəti ehtiva etdikdə və bu zaman işlə əlaqəli olmayan aktivləri daxil edirsə, mənfəət və ya zərərin tam olaraq tanınmasının vacibliyinə aydınlıq gətirir. Dəyişikliklərin qüvvəyə mindiyi tarix, ilk olaraq, 1 Yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün müddətsiz olaraq təxirə salınsa da, daha tez tətbiqə də icazə verilir. Bu dəyişikliyin Təşkilatın maliyyə hesabatları üzərində təsiri gözlənilmir.
- 15 №-li BMHS Müştərilərlə bağlanan müqavilələrdən gəlir (2014-cü ilin may ayında dərc olunmuş və 2016-cı ilin aprel ayında izahlar üçün düzəliş edilmişdir.) - 1 Yanvar 2018-ci il tarixi və bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün etibarlı olan yeni standart, 11 №-li BMUS, 18 №-li BMUS və izahlarını əvəz edir. Əməliyyatlar, sənaye sektorları və investisiya bazarlarında müntəzəm olaraq tətbiq olunan ətraflı açıqlamalar və yeni və ya təkmilləşdirilmiş təlimat şəklində gəlirin tanınması üçün tək və geniş (müşlərilərin bütün müqavilələrinə tətbiq olunacaq beş mərhələli bir modelə əsaslanan) bir çərçivə yaradır (misal olaraq, gəlirin tanınması məsələsi, dəyişkən mülahizələrin nəzərə alınması, müqavilənin bağlanması və yerinə yetirilməsi xərcləri və s). Rəhbərlik 15 №-li BMHS-in məcburiyyət yarandıqda Təşkilatın maliyyə hesabatlarına tətbiq olunacağı və yeni standartın tətbiqinin Təşkilatın gəlirləri ilə əlaqəli hesabatlar üzərində əhəmiyyətli təsirinə olacağı fikrindədir. Buna baxmayaraq, ətraflı araşdırma tamamlanmadan bu təsirin məqbul səviyyədə təxmin edilməsi uyğun hesab edilmir.

16 №-li BMHS Lizinq (2016-cı ilin yanvar ayında dərc olunmuşdur.) - 1 Yanvar 2019-cu il və bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün etibarlı olan yeni standart, 17 №-li BMUS və izahını əvəz edir. Göstərilən ən böyük dəyişiklik, demək olar ki, bütün lizinqlərin, tək bir modelə əsasən (12 aydan qısa müddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla) icarədarların balans hesablarında göstərilməklə əməliyyat və maliyyə lizinqi arasındakı fərqi aradan qaldırmasıdır. Buna baxmayaraq, icarəyə verənin mühasibat uçotu böyük dəyişikliyə məruz qalmır və əməliyyat və maliyyə lizinqləri arasında fərq saxlanılır. Rəhbərlik 16 №-li BMHS-in məcburiyyət yarandıqda Təşkilatın maliyyə hesabatlarına tətbiq olunacağı və yeni standartın tətbiqinin Təşkilatın maliyyə lizinqləri ilə əlaqəli hesabatlar üzərində əhəmiyyətli təsirinə olacağı fikrindədir. Buna baxmayaraq, ətraflı araşdırma tamamlanmadan bu təsirin məqbul səviyyədə təxmin edilməsi uyğun hesab edilmir.

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

7. Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Nağd pul	6,571	14,549
Banklarda olan pul vəsaitləri	64,733	2,557
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	71,304	17,106

31 dekabr 2016-cı il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Nağd pul	Müxbir hesablar	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>			
Nağd pul	6,571	-	6,571
Azərbaycanın ən böyük 15 bankında	-	64,733	64,733
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	6,571	64,733	71,304

31 dekabr 2015-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Nağd pul	Müxbir hesablar	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>			
Nağd pul	14,549	-	14,549
Digər Azərbaycan banklarında	-	2,557	2,557
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	14,549	2,557	17,106

8. Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		
Kənd təsərrüfatı sahəsinə verilmiş kreditlər	838,314	-
İstehlak kreditləri	371,234	279,043
Ticarət sahəsinə verilmiş kreditlər	366,923	390,660
Daşınmaz əmlakın alınması və təmiri	301,479	229,510
Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	123,314	327,203
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər		
Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	-	34,843
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(93,018)	(39,948)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,908,246	1,221,311

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

8. Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Kredit portfelinin 31 dekabr 2016 və 31 dekabr 2015-ci illər üçün iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016 - cı il tarixinə	
	Məbləği	%
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		
Kənd təsərrüfatı sahəsinə verilmiş kreditlər	838,314	41.89%
İstehlak kreditləri	371,234	18.55%
Ticarət sahəsinə verilmiş kreditlər	366,923	18.33%
Daşınmaz əmlakın alınması və təmiri	301,479	15.06%
Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	123,314	6.16%
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,001,264	100.00%
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər		
Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	-	-
Cəmi hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	2,001,264	100.00%

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2015 - ci il tarixinə	
	Məbləği	%
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		
Ticarət sahəsinə verilmiş kreditlər	390,660	30.98%
Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	327,203	25.94%
İstehlak kreditləri	279,043	22.12%
Daşınmaz əmlakın alınması və təmiri	229,510	18.20%
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,226,416	97.24%
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər		
Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	34,843	2.76%
Cəmi hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və avanslar	34,843	2.76%
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	1,261,259	100%

31 dekabr 2016-cı il tarixində müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların hər bir kateqoriyasının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların təxmin edilən ədalətli dəyəri uyğun olaraq 1,908,246 AZN və 1,221,311 AZN təşkil etmişdir.

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

8. Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2016-cı il tarixində kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	Daşınmaz əmlakın alınması və təmiri	Ticarət sahəsinə verilmiş kreditlər	İstehlak kreditləri	Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	Korporativ kreditlər - Xidmət sahəsinə verilmiş	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>						
Fiziki şəxslərə verilmiş, cari və dəyərsizləşməmiş kreditlər	172,057	265,070	191,200	11,509	835,870	1,475,706
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	172,057	265,070	191,200	11,509	835,870	1,475,706
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>						
Ödənişin 30 gündən az gecikdirilməsi	-	59,514	7,445	5,711	2,444	75,114
Ödənişin 30-90 günədək gecikdirilməsi	14,346	652	2,970	18,166	-	36,134
Ödənişin 90-180 günədək gecikdirilməsi	-	356	40,673	7,335	-	48,364
Ödənişin 180-360 günədək gecikdirilməsi	68,544	9,769	24,100	30,891	-	133,304
360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	-	637	4,069	-	4,706
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	82,890	70,291	75,825	66,172	2,444	297,622
Vaxtı keçməmiş, dəyərsizləşməmiş	46,532	31,562	104,209	45,633	-	227,936
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>						
	-	-	-	-	-	-
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	-	-	-	-	-	-
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	301,479	366,923	371,234	123,314	838,314	2,001,264
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(38,073)	(5,170)	(23,751)	(26,024)	-	(93,018)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	263,406	361,753	347,483	97,290	838,314	1,908,246

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

8. Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2015-ci il tarixində kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	Daşınmaz əmlakın alınması və təmiri	Ticarət sahəsinə verilmiş kreditlər	İstehlak kreditləri	Xidmət sahəsinə verilmiş kreditlər	Korporativ kreditlər - Xidmət sahəsinə verilmiş	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>						
Fiziki şəxslərə verilmiş, cari və dəyərsizləşməmiş kreditlər	249,365	105,262	291,182	304,953	34,843	985,605
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	249,365	105,262	291,182	304,953	34,843	985,605
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>						
Ödənişin 30 gündən az gecikdirilməsi	15,957	24,874	15,860	8,616	-	65,307
Ödənişin 30-90 günədək gecikdirilməsi	-	73,894	13,971	3,697	-	91,562
Ödənişin 90-180 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-
Ödənişin 180-360 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-
360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	15,957	98,768	29,831	12,313	-	156,869
Vaxtı keçməmiş, dəyərsizləşməmiş	13,721	25,480	69,647	9,937	-	118,785
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>						
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	-	-	-	-	-	-
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	279,043	229,510	390,660	327,203	34,843	1,261,259
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(4,096)	(25,135)	(7,580)	(3,137)	-	(39,948)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	274,947	204,375	383,080	324,066	34,843	1,221,311

Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Cəmi
31 dekabr 2014	-
İl ərzində ehtiyatın yaradılması	(39,948)
31 dekabr 2015	(39,948)
İl ərzində ehtiyatın yaradılması	(53,448)
İl ərzində silinmiş	378
31 dekabr 2016	(93,018)

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

9. Torpaq, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Mebel və Ofis ləvazimatları	Kompyuter və Rabitə avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
31 dekabr 2014-cü il tarixinə balans dəyəri	14,452	7,440	-	3,919	25,811
Əlavələr	6,770	11,494	-	15,000	33,264
Köhnəlmə və amortizasiya ayırmaları	(4,756)	(2,733)	-	(392)	(7,881)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri	16,466	16,201	-	18,527	51,194
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri	22,367	19,453	-	19,101	60,921
Yığılmış köhnəlmə və amortizasiya	(5,901)	(3,252)	-	(574)	(9,727)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri	16,466	16,201	-	18,527	51,194
Əlavələr	5,552	1,973	13,000	1,500	22,025
Köhnəlmə və amortizasiya ayırmaları	(5,321)	(4,369)	(289)	(1,915)	(11,894)
31 dekabr 2016-cı il tarixinə balans dəyəri	16,697	13,805	12,711	18,112	61,325
31 dekabr 2016-cı il tarixinə balans dəyəri	27,919	21,426	13,000	20,601	82,946
Yığılmış köhnəlmə və amortizasiya	(11,222)	(7,621)	(289)	(2,489)	(21,621)
31 dekabr 2016-cı il tarixinə balans dəyəri	16,697	13,805	12,711	18,112	61,325

31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində torpaq, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində torpaq, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri uyğun olaraq 61,325 AZN və 51,194 AZN təşkil etmişdir.

BOKT "Azmikroinvest" MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

10. Digər aktivlər

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Ödənilmiş avanslar	-	2,481
Cəmi digər aktivlər	-	2,481

11. Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>		31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	1.1	800,000	-
"Günay Bank" ASC	1.2	100,722	-
"Turan Bank" ASC	1.3	100,447	100,311
"Deka Bank" ASC	1.4	100,217	100,317
Cəmi banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar		1,101,386	200,628

1.1. 05 Sentyabr 2016 və 21 noyabr 2016-cı il tarixlərində Təşkilatla Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti arasında kənd təsərrüfatının maliyyələşdirilməsi məqsədilə 200,000 AZN və 600,000 AZN həcmində kredit xəttlərinin açılmasına dair müqavilələr imzalanmışdır. Kreditlərin qaytarma müddəti 19 sentyabr 2021 və 19 dekabr 2021-ci il tarixlərinə qədərdir və kreditin verildiyi tarixdən ilk 2 illik dövrü güzəşt müddəti müəyyən edilib və bu müddət ərzində əsas borc məbləğinin qaytarılması ilə bağlı hər hansı bir ödəniş həyata keçirilmir. Bu müqavilələrə əsasən Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən Təşkilata illik 2.0% faiz dərəcəsilə kredit vəsaitləri təqdim edilmişdir. Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyindən borc götürülmüş vəsaitlər üzrə Təşkilatın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil. 31 dekabr 2016-cı il tarixində bu kredit üzrə hesablanmış, ödənilməmiş faiz qalığı 0 AZN məbləğində olmuşdur.

1.2. 04 oktyabr 2016-cı il tarixində Təşkilat ilə "Günay Bank" ASC arasında 100,000 AZN məbləğində, qaytarma müddəti 04 sentyabr 2017-ci il tarixinədək olan kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Bu vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 10% olmaqla Təşkilata təqdim edilmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində bu kredit üzrə hesablanmış, ödənilməmiş faiz qalığı 722 AZN məbləğində olmuşdur.

1.3. 07 mart 2016-cı il tarixində Təşkilat ilə "Turan Bank" ASC arasında 100,000 AZN məbləğində, qaytarma müddəti 07 mart 2017-ci il tarixinədək olan kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Bu vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 7% olmaqla Təşkilata təqdim edilmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində bu kredit üzrə hesablanmış, ödənilməmiş faiz qalığı 447 AZN məbləğində olmuşdur.

1.4. 17 may 2016-cı il tarixində Təşkilat ilə "Deka Bank" ASC arasında 100,000 AZN məbləğində, qaytarma müddəti 17 may 2018-ci il tarixinədək olan kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Bu vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 6% olmaqla Təşkilata təqdim edilmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində bu kredit üzrə hesablanmış, ödənilməmiş faiz qalığı 217 AZN məbləğində olmuşdur.

21 mart 2015-ci il tarixində Təşkilat ilə "Deka Bank" ASC arasında 100,000 AZN məbləğində 24 fevral 2017-ci il tarixinədək kredit sazişi imzalanmışdır. Bu vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 6% olmaqla Təşkilata təqdim edilmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində bu kredit üzrə hər hansı bir öhdəlik qalmamışdır.

15 aprel 2015-ci il tarixində Təşkilat ilə "Turan Bank" ASC arasında 100,000 AZN məbləğində 15 aprel 2016-cı il tarixinədək kredit sazişi imzalanmışdır. Bu vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 7% olmaqla Təşkilata təqdim edilmişdir.

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

12. Digər Öhdəliklər

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Ödənilməkdə olan məbləğlər	2,950	4,000
Alınmış avans	-	606
Əmlak vergisi üzrə öhdəlik	287	213
Cəmi digər öhdəliklər	3,237	4,819

13. Nizamnamə Kapitalı

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Nizamnamə kapitalı	Cəmi
31 dekabr 2014-cü il tarixinə	600,000	600,000
Nizamnamə kapitalında artım	400,000	400,000
31 dekabr 2015-ci il tarixinə	1,000,000	1,000,000
Nizamnamə kapitalında artım	-	-
31 dekabr 2016-cı il tarixinə	1,000,000	1,000,000

16 iyun 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən Bank olmayan Kredit Təşkilatlarının Prudensial Tənzimlənməsinə dair qaydaları təsdiq edilmişdir. Qaydalara əsasən, Bank olmayan Kredit Təşkilatlarının minimal Nizamnamə kapitalı 300,000 manatdan aşağı olmamalıdır və Təşkilat bu tələbi tam yerinə yetirir.

14. Faiz Gəlirləri və Faiz Xərcləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən dövr üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən dövr üzrə
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə faiz gəlirləri	301,777	269,469
Cəmi faiz gəlirləri	301,777	269,469
Faiz xərcləri		
Banklardan alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	(21,600)	(18,846)
Cəmi faiz xərcləri	(21,600)	(18,846)
Xalis faiz gəlirləri	280,177	250,623

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

15. Haqq və komissiya xərcləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən il üzrə
Bank komissiya xərcləri	(4,426)	(1,414)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(4,426)	(1,414)

16. Digər gəlirlər

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən il üzrə
Gecikməyə görə cərimə məbləğləri	20,069	6,417
Digər gəlirlər	1,432	-
Cəmi digər gəlirlər	21,501	6,417

Kredit götürmüş müştərilərin gecikmə məbləğlərinə görə hesablanmış cərimələr 31 dekabr 2016 və 31 Dekabr 2015-ci il tarixlərinə bitən il üzrə 20,069 AZN və 6,417 AZN məbləğdən ibarətdir.

17. İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən il üzrə
İşçilərə sərf olunan xərclər	(85,853)	(63,590)
İcarə xərcləri	(28,062)	(15,116)
Köhnəlmə və amortizasiya xərci	(11,894)	(7,881)
Hüquq məsrəfləri və məhkəmə xərcləri	(6,265)	(287)
Peşəkar xidmətlər	(4,488)	(5,800)
Reklam xərcləri	(3,565)	(500)
Proqram təminatı xidməti	(3,540)	-
Ofis ləvazimatları	(3,048)	(3,449)
Kommunal xərclər	(2,141)	(1,165)
Rabitə xərcləri	(2,133)	(827)
Mühafizə xərcləri	(2,025)	(1,555)
Üzvlük haqları	(1,500)	(4,000)
Təmir xərcləri	(547)	(54)
Yanacaq xərcləri	(502)	-
Mənfəət vergisi istisna olmaqla, digər vergilər	(300)	(265)
Bank xərcləri	-	(777)
Digər xərclər	(1,091)	(1,532)
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	(156,954)	(106,798)

31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində bitən illər üzrə işçilərə sərf olunan xərclərə müvafiq olaraq 15,364 AZN və 11,405 AZN məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir.

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

18. Mənfəət Vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Cari vergi xərci	(26,678)	(31,997)
Təxirə salınmış vergi üzrə (xərc)/gəlir	(2,699)	6,871

Vergi qanunvericiliyinə görə il üzrə şirkətlərin mənfəətinə 20% dərəcəsində mənfəət vergisi hesablanır.

Təşkilat, vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamlar Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarından fərqlənə bilər.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə görə bəzi xərclərin vergi mənfəətindən azaldılmamasına və bəzi gəlirlərin vergidən azad olunmasına görə bəzi daimi vergi fərqləri yaranır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir.

31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində bitən illər üzrə vergi bazasına təsir edən müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardır:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən dövr üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixində bitən dövr üzrə
Bölüşdürülməmiş mənfəət		108,880
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	20,944	27,609
Digər öhdəliklər	1,638	3,836
Digər aktivlər	-	3,571
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	22,582	35,016
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	(1,586)	(615)
Qeyri-maddi aktivlər	(135)	(47)
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	(1,721)	(662)
Xalis vergi tutulan müvəqqəti fərqlər	20,861	34,354
Yerli vergi dərəcəsi hesablanan təxirə salınmış vergi aktivi (20%-lə)	4,172	6,871

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Təxirə salınmış vergi aktivi		
İlin əvvəlinə	6,871	-
Dövr ərzində vergi aktivində /öhdəliyində mənfəətə təsir edən dəyişikliklər	(2,699)	6,871
İlin sonuna	4,172	6,871

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Təşkilat daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparən bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Təşkilat kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Təşkilatın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Təşkilatın Müşahidə Şurasının tərəfindən təsdiqlənmiş Kredit Siyasətinə uyğun olaraq mümkün kredit risklərinin diversifikasiyasını və azaldılmasını təmin etmək üçün kredit portfeli üzrə bəzi limitlər müəyyən edilmişdir.

Bu limitlər aşağıda göstərilir:

1. Biznes və istehlak kreditləri portfeli üzrə limitlər;
2. İqtisadi sektorlar üzrə limitlər;
3. Regionlar üzrə limitlər;
4. Konsentrasiya limitləri; və
5. Təminatın növü üzrə limitlər

Müşahidə Şurası hər rüb limitləri müəyyən edir və onları nəzərdən keçirir. Bazar şəraitində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə həmin limitlərə yenidən baxıla bilər. Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif əvvəlcə Rəhbərlik, sonra isə Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənir.

Rəhbərlik müntəzəm olaraq bütün limitlərə riayət edilməsinə nəzarət edir və bəzi limitlər (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlar qrupuna verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) hər hansı yeni kreditin verilməsindən əvvəl yoxlanılır.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə təşkilatları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir.

Kredit risklərinin idarə edilməsi Təşkilatın əməliyyatlarının tərkib hissəsidir. Risklərin idarə edilməsi funksiyası kreditlərin verilməsi və təsdiqlənməsindən onun geri qaytarılmasınadək baş verən kredit prosesinin bütün mərhələlərini əhatə edir.

ARMB-nin müəyyən etdiyi Risklərin İdarə Edilməsi Standartları və Prosedurlarına əsasən risklərin idarə edilməsi prosesinə onların müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi yolu ilə risklərə nəzarət edilməsi və azaldılması, bu cür risklərlə bağlı hesabatların hazırlanması (məsələn, Rəhbərlik, komitələr və risklərin idarə edilməsi üzrə mütəxəssislər tərəfindən) və Rəhbərlik tərəfindən risk limitlərinin qəbul edilməsi aid edilir.

Risklərin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədləri aşağıda göstərilir. ARMB-nin müəyyən etdiyi Risklərin İdarə Edilməsi Standartlarına görə risklərin idarə edilməsi infrastrukturu və bankların üzlaşdığı risklər kənar mütəxəssis və ya auditor tərəfindən ən azı ildə bir dəfə qiymətləndirilməlidir. Ümumiyyətlə, ARMB-nin müəyyən etdiyi standartlarda konkret kəmiyyət limitləri və ya standartlar nəzərdə tutulmasa da, Təşkilat tərəfindən risklərin qiymətləndirilməsi üzrə müvafiq metodologiyanın qəbul edilməsi tələb olunur.

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Təşkilatda risklərin idarə edilməsi funksiyası Təşkilatın Müşahidə Şurası və bütün əməkdaşlarının vəzifə və səlahiyyətlərinin ümumi strukturuna daxildir. Bu funksiya aşağıdakıların müəyyən edilməsini tələb edir: (i) risklərin idarə edilməsi funksiyası çərçivəsində nəzarət edilən risklərin həcmi və ya səviyyəsi, (ii) Təşkilatın daxili strukturunda risklərin idarə edilməsi funksiyasının yerinə yetirilməsinə görə məsul olan işçinin vəzifəsi və (iii) risklərlə bağlı məlumatların qiymətləndirilməsi metodologiyası, müvafiq hesabatların hazırlanması və bu cür risklərə nəzarət edilməsi (risk limitlərinin müəyyən edilməsi) və qərarların qəbul edilməsi prosesində bu cür məlumatların nəzərə alınması.

ARMB-nin müəyyən etdiyi Risklərin İdarə Edilməsi Standartlarında kredit risklərinin xarakteri, eləcə də onların müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi metodologiyası əks etdirilir. Bundan əlavə, Standartlarda Təşkilatın Müşahidə Şurası tərəfindən aşağıdakı risk limitlərinin qəbul edilməsi nəzərdə tutulur: kapital riski, bazar riski, kredit riski və konsentrasiya riski üzrə limitlər.

Təşkilat məruz qaldığı kredit riskinə bir borcalan, eləcə də coğrafi və ya fəaliyyət seqmentləri üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Bu cür risklərə Rəhbərlik kimi Təşkilatın müvafiq bölmələri tərəfindən gündəlik nəzarət olunur. Bu cür risklərə, həmçinin Rəhbərlik tərəfindən hər ay nəzarət olunur və vaxtı keçmiş kreditlərin sayının azaldılması tələb olunduqda, prosedurların təkmilləşdirilməsi məqsədilə il ərzində mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir. Kredit riski səviyyəsinin məhsul, borcalan və sənaye sahələri üzrə limitləri müntəzəm olaraq Rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənir.

Bir borcalan, o cümlədən banklar və broker şirkətlərinin məruz qaldığı kredit riski əlavə olaraq balans və balansdankənar riskləri əhatə edən ARMB-nin normativ sub-limitləri vasitəsilə, eləcə də gün ərzində forvard valyuta müqavilələri kimi ticarət vasitələri üzrə risk limitlərini ötürməklə məhdudlaşdırılır. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsi üzrə limitlərə faktiki olaraq hər gün nəzarət edilir. Təşkilat tərəfindən aşağıdakı sub-limitlər tətbiq edilir:

- Bir borcalan və birgə borcalanlar qrupuna verilən kreditin maksimum məbləği kreditin verilmə tarixinə BOKT-nin kapitalının 30 faizindən çox olmamalıdır.

Təşkilatın kredit siyasəti kreditlərin verilməsi prosesinə cəlb olunan Təşkilatın hər bir əməkdaşının vəzifə və səlahiyyətlərini tənzimləyir, eləcə də kreditlərin verilməsi limitlərini, kreditlərə nəzarət qaydalarını, Təşkilatın tətbiq etdiyi reyting sisteminin prinsiplərini və kreditlərin verilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi. Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Təşkilatın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri hər bir biznes vahidi üzrə Təşkilatın Rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənmiş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər. Kreditlərin verilməsindən əvvəl Təşkilat, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərinə, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır.

Kreditlər üzrə monitoring borcalan üzrə Təşkilatın daxili risk reytingini nəzərə alaraq, kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır. Kreditin ödəmə vaxtı keçdikdə, Kredit Müqaviləsinin müddətlərində və şərtlərində, Kredit Sazişində, Girov Müqaviləsində və Azərbaycan Respublikası qanunları və Mülki Məcəlləsində göstərilən vasitələrin köməyi ilə yığılacaq. Ödənişlərin vaxtı gecikdirildiyi halda, Kredit işçisi yaranan vəziyyəti hərtərəfli təhlil edəcək və həmin vəziyyətin qarşısını dərhal almaq üçün borc alanla əlaqə saxlanılacaqdır. Problemin təbiətini və onun həll olunmasında istifadə olunan yolları müəyyənləşdirmək üçün hesabat hazırlayır.

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Gecikdirilmiş ödənişlər haqqında hesabat onun baxılması, nəzərdən keçirilməsi və kredit işçisi tərəfindən islahedici tədbirlərin görülməsi haqda təlimatların hazırlanması üçün Təşkilatın Kredit Komitəsinə göndərilir. Kredit Komitəsinə krediti hər ay nəzərdən keçirir digər əlavə tədbirləri müzakirə edir. Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay aparıldığına görə, bu Təşkilata borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir.

Təşkilat 5,000 AZN məbləğindən yuxarı olan kreditlər üçün girov (daşınmaz əmlak, əsas vəsaitlər, dövriyyədə olan mallar, qiymətli kağızlar və s.) təminatının alınmasını nəzərdə tutur. Girovun qiymətləndirilməsi kredit mütəxəssisləri tərəfindən aparılır.

Bazar riski. Təşkilat bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta (b) faiz dərəcəsi və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bazar risklərinin idarə edilməsində Təşkilatın məqsədi valyuta məzənnələri və faiz dərəcələrindəki mənfi dəyişikliklərə görə Təşkilatın məruz qala biləcək açıq bazar mövqeləri üzrə mümkün zərər məbləğlərinin məhdudlaşdırılması və azaldılmasından ibarətdir. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Bu limitlər ARMB-nin Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və tənzimlənməsi Qaydalarına uyğun olaraq müəyyən edilir. Təşkilatın hər-hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Təşkilatın məcmu kapitalının 10.0 faizindən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 15.0 faizindən artıq olmamalıdır. Təşkilat, ehtiyac yarandıqda ARMB-nin müəyyən etdiyi limitlərdən daha sərt limitlər müəyyən edə bilər.

Xarici valyuta riski. Təşkilat Azərbaycan manatına qarşı xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. Rəhbərlik hər bir valyuta üzrə və ümumilikdə risklərin səviyyəsi ilə əlaqədar günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir. Təşkilat spekulyativ fəaliyyət və ya hecinq məqsədləri üçün hər hansı derivativ alətlərlə əməliyyat aparmır. Bu cür alətlər Azərbaycan Respublikasında geniş yayılmamışdır.

Hesabat dövrünün sonunda Təşkilatın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	31 dekabr 2016-cı il tarixinə			31 dekabr 2015-ci il tarixinə		
<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə öhdəlikləri	Mövqe	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə öhdəlikləri	Mövqe
AZN	1,979,550	(1,103,424)	876,126	559,519	(1,565)	557,954
ABŞ dolları	-	-	-	-	-	-
Cəmi	1,979,550	(1,103,424)	876,126	559,519	(1,565)	557,954

Yuxarıdakı cədvələ yalnız pul aktivləri və öhdəlikləri daxildir. Təşkilat hesab edir ki, pay alətləri üzrə investisiyalar və qeyri-pul aktivləri əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

Faiz dərəcəsi riski. Təşkilat bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları, həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir.

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bu cədvəldə Təşkilatın cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilən və ya 1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	12 ay-5 il ərzində	Cəmi
31 dekabr 2016-cı il					
Cəmi maliyyə aktivləri	223,207	401,044	317,494	1,037,805	1,979,550
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(1,674)	(101,750)	(100,000)	(900,000)	(1,103,424)
31 dekabr 2016-cı il tarixinə xalis faiz həssaslığı intervalı	221,533	299,294	217,494	137,805	876,126
31 dekabr 2015-ci il					
Cəmi maliyyə aktivləri	155,300	174,039	585,037	324,041	1,238,417
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(628)	(130,210)	-	(100,000)	(230,838)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə xalis faiz həssaslığı intervalı	154,672	43,829	585,037	224,041	1,007,579

Həssaslıq təhlili apararkən Təşkilat aşağıdakı mülahizələri irəli sürür:

- Həssaslıq təhlili Təşkilatın bu açıqlamaları növbəti dəfə təqdim edəcəyi dövrə qədər müddət ərzində baş verə biləcək bütün dəyişiklikləri əks etdirir. Açıqlamaların növbəti təqdim olunma dövrü adətən növbəti illik hesabat dövrü ilə üst-üstə düşür.

Təşkilat bütün mümkün dəyişikliklərin deyil, yalnız müvafiq risk dəyişməsinə mümkün ola biləcək dəyişikliklərin limitləri çərçivəsində təsirini açıqlayır.

Təşkilat, AZN ilə ifadə edilmiş dəyişkən faizli aktiv və ya öhdəliklərə malik olmadığına görə onun mənfəəti AZN üzrə faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə məruz qalmır.

Valyuta məzənnələrindəki bu cür dəyişikliklərin Təşkilatın mənfəət və ya zərərinə təsirindən başqa, kapitala hər hansı təsiri yoxdur. Yuxarıda qeyd edilən risklər, yalnız Təşkilatın funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan pul qalıqları üçün hesablanmışdır.

Təşkilat öz maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Təşkilatın baş rəhbərliyi tərəfindən təhlil edilmiş hesabatlara əsaslanan faiz dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

İllik %	31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə
Aktivlər		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	6-30%	18 - 30%
Öhdəliklər		
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	2-10%	6-7%

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Coğrafi risk. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Təşkilatın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-na üzv olan ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	71,304	-	71,304
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,908,246	-	1,908,246
Cəmi maliyyə aktivləri	1,979,550	-	1,979,550
Maliyyə öhdəlikləri			
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	(1,101,386)	-	(1,101,386)
Digər öhdəliklər	(2,038)	-	(2,038)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(1,103,424)	-	(1,103,424)
Balans üzrə xalis mövqe	876,126	-	876,126

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Təşkilatın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-na üzv olan ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17,106	-	17,106
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,221,311	-	1,221,311
Cəmi maliyyə aktivləri	1,238,417	-	1,238,417
Maliyyə öhdəlikləri			
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	(200,628)	-	(200,628)
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	(25,997)	-	(25,997)
Digər öhdəliklər	(4,213)	-	(4,213)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(230,838)	-	(230,838)
Balans üzrə xalis mövqe	1,007,579	-	1,007,579

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik, verilmiş kreditlərin ümumi məbləği xalis aktivlərin 10%-dən yuxarı olan borcalanlar haqqında məlumatları əks etdirən hesabatlara əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və bu cür məlumatları açıqlayır. 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində Təşkilatın əhəmiyyətli risk konsentrasiyaları olmamışdır.

Likvidlik riski. Likvidlik riski Təşkilatın maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Təşkilatın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Buraya borc vəsaitlərinin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və faktiki olaraq ödəmə vaxtı çatmış maliyyə alətləri ilə üzrə digər maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması aiddir. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Təşkilatın Rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu maliyyə təşkilatlarının idarə olunması üçün əsas amillərdir.

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Təşkilat aktiv/öhdəliklərin idarə edilməsi prosesinin bir hissəsi kimi bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə hər gün nəzarət edir. Borc alınmış vəsaitlərin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və həmçinin normal və gərgin vəziyyətdə vəsaitlərin ödənilməsini təmin etmək üçün Rəhbərlik və Müşahidə Şurası banklararası və digər borc vəsaitlərinin minimum səviyyəsi üzrə və ödəmə müddəti başa çatan vəsaitlərin minimum səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir. Onlar, həmçinin öhdəlik bazasının diversifikasiya riski üzrə parametrlər müəyyən edir.

Təşkilatın likvidlik siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- Pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və müxtəlif vaxt çərçivələrində likvidliyin təmin edilməsi üçün lazımi likvid aktivlərin səviyyəsinin saxlanması;
- Təşkilatın strateji məqsədlərinə uyğun maliyyə planının hazırlanması;
- Müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrinin saxlanması və beləliklə, Təşkilatın ölkədaxili və xarici mənbələrdən borc almaq imkanlarının artırılması;
- Yüksək likvidli və yüksək keyfiyyətli aktivlərin saxlanması;
- Məhsul bazasının vaxt çərçivələrində mövcud maliyyələşdirmə mənbələrinə uyğunlaşdırılması;
- Aktiv və öhdəliklər strukturunun vaxt çərçivələrində daimi monitorinqi.

Təşkilat aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilən və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	12 aydan 5 ilədək	Cəmi
31 dekabr 2016-cı il					
Maliyyə aktivləri	260,591	473,720	393,927	1,218,418	2,346,656
Maliyyə öhdəlikləri	(4,924)	(115,803)	(112,778)	(965,794)	(1,199,299)
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən cəmi likvidlik intervalı	255,667	357,917	281,149	252,624	1,147,357
31 dekabr 2015-ci il					
Maliyyə aktivləri	168,564	199,439	684,944	416,945	1,469,892
Maliyyə öhdəlikləri	(1,711)	(141,266)	(3,000)	(100,917)	(246,894)
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən cəmi likvidlik intervalı	166,853	58,173	681,944	316,028	1,222,998

Təşkilatın Rəhbərliyinin fikrincə, aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Təşkilatın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, maliyyə institutlarında bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakterli daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Təşkilatın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərliyin fikrincə, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən maliyyə institutları üçün mövcud olan əlverişli makroiqtisadi şərait, pul vəsaitləri üzrə müsbət daxilolmalar, əməliyyatların gəlirliliyi və tələb olunduqda, mövcud olan maliyyə resurslarından istifadə nəticəsində likvidlik üzrə uyğunsuzluqdan yaranan risklər əhəmiyyətli dərəcədə azalır.

20. Kapitalın İdarə Edilməsi

Kapitalın idarə olunmasında Təşkilatın məqsədi ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və kapitalın adekvatlıq əmsalının 20% həcmində saxlanması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə Təşkilat məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı”) minimum 20% saxlanılmasını təmin etməlidir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat 2016-cı və 2015-ci illər ərzində yerli qanunvericiliyə uyğun hesablanmış kapitalın adekvatlıq əmsalına riayət etmişdir.

ARMB-nin məcmu kapital adekvatlığı əmsallarının hesablanması məqsədilə, 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərinə Təşkilatın məcmu kapitalı uyğun olaraq 997,003 AZN və 1,067,519 AZN təşkil edir.

Rəhbərlik, borc verənlər tərəfindən tətbiq edilmiş xüsusi maliyyə şərtlərinə riayət edilməsi məqsədilə aparılan təhlil çərçivəsində kapitalın strukturunu müntəzəm olaraq təhlil edərək, maliyyə hesabatlarının digər komponentləri ilə bağlı kapital və onun strukturu üzrə riskləri nəzərdən keçirir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat 2016-cı və 2015-ci illər ərzində kapitalın məbləği ilə bağlı bütün icbari qurumların tələblərinə riayət etmişdir.

21. Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Təşkilata qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Təşkilatın Rəhbərliyi öz təxminlərinə, eləcə də daxili və kənar peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Təşkilatın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq dövlət vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər.

Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyənləşdirərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində, Təşkilata qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində Təşkilatın avadanlıqları ilə əlaqədar kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

22. Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı və yaxşı məlumatlandırılmış tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq fəal bazar qiyməti ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Təşkilat tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri təxminən onların cari ədalətli dəyərində bərabər olan amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan kreditlər və debitor borcları. Dəyişən faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri onların balans dəyərində bərabərdir. Sabit faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır. İstifadə edilmiş diskont dərəcələri qarşı tərəfin valyuta, alətin ödəmə müddəti və kredit riskindən asılıdır.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan öhdəliklər. Bazar qiymətləri mövcud olmayan sabit faiz dərəcəli və müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, analoji kredit riskinə və yerdə qalan ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanır. Tələb edildikdə və ya əvvəlcədən bildiriş təqdim edilməklə ödənilən öhdəliklərin (“tələb edilənədək ödənilən öhdəliklər”) ədalətli dəyəri, öhdəliklərin ödənilməsinin tələb edildiyi birinci gündən başlayaraq diskont edilmiş ödənilən məbləğ kimi hesablanır.

23. Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi* Standartına uyğun olaraq Təşkilat maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və zərərdə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri (“MZƏD”). “Mənfəət və zərərdə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri” kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin uçot zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) satış üçün maliyyə aktivləri. Bütün maliyyə aktivləri kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına aiddir. Bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

24. Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar və Qalıqlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

BOKT “Azmikroinvest” MMC
31 dekabr 2016-cı il tarixində bitən il üzrə
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

24. Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar və Qalıqlar (davamı)

31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıda göstərilir.

Əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlər barədə məlumat:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Təsisçilər	Rəhbərlik
31 dekabr 2016-cı il tarixinə		
Verilmiş kreditlər	55,441	4,584
31 dekabr 2015-ci il tarixinə		
Verilmiş kreditlər	-	1,000

Rəhbərliyə ödənişlər haqqında məlumat:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2016-cı il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə
Əmək haqqı və mükafatlar	27,022	22,122

31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan illər ərzində rəhbərliyə ödənişlər əmək haqqı və mükafatlardan ibarət olmuşdur.

25. Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Hesabat tarixindən sonra heç bir əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.